

“La cooperació territorial i un nou mapa de l’administració local per afrontar el repte”

Per: Andrés Boix Palop (Professor de Dret Administratiu en la UVEG)

En un context polític i normatiu de canvi en el color polític de les administracions, ara sense majories absolutes, i amb prudència en la pressa de decisions (tant per temes de finançament com per el manteniment de las darreres normatives vigents) condicionen al àmbit local, i la seua necessària reforma, com a resposta a la retallada d’autonomia local que derivava de la llei 27/2013 i que es declarava anticonstitucional per alterar una decisió de competència autonòmica. Es per tant necessària la reflexió per a valorar si seguint un model més europeu, la planta administrativa es modifica i resulta el àmbit local afavorit per a una acció en proximitat, amb estructures flexibles intercomunals dotades de competències.

Seria possible idear per al País Valencià un model de govern local propi ambiciós, molt més flexible i adaptat a les necessitats dispars i creixents de les nostres cada vegada més complexes societats. En aquest sentit, la Direcció General de Règim Local ha presentat un projecte de llei amb la fi de consolidar estructures para-comarcals (tendent a la consolidació de les mancomunitats existents com a forma prioritària, o bé mitjançant creació de noves). Així mateix, directament des de les Corts valencianes, s’ha presentat una proposició de llei de comarcalització per, desenvolupant l’Estatut d’Autonomia valencià, i la llei valenciana de règim local de 2010, establir, al menys, un mapa comarcal a la Comunitat Valenciana.

Determinat que, més enllà de la paràlisi i els problemes d’iniciativa política, hi ha efectivament un espai propi perquè els poders públics valencians desenvolupen una planta administrativa pròpia, cal avançar propostes que siguen, a la vegada, realistes i funcionals, en el sentit de suposar canvis destinats a buscar efectes i millores concretes. Per això cal tindre alguns ítems de referència, uns mínims viables en el marc de la normativa vigent:

- Creació de models metropolitans.
- Sistemes de cooperació amb les Diputacions.
- Activació de models de cooperació local.

Respecte a iniciatives concretes referides als problemes dels municipis de menor població i més despoblats, normalment ubicats en àrees rurals. Només amb unes estructures flexibles i eficients d’agregació, i una legislació que les incentive, serà possible garantir en la mesura del possible la igualtat d’oportunitats. A grans trets, però, i analitzant tant les necessitats descrites com el marc jurídic vigent i les possibilitats existents, s’ha de senyalar que:

- No resulta positiva l’eliminació d’estructures de govern local
- Prestació de serveis conjunta entre poblacions locals sota dels 5.000 habitants

- Sistemes de gestió intercomunal cal que presenten una estructura representativa electiva
- Com a competències mínimes cal incloure: ordenació territorial, serveis socials, cultura, esport, turisme, economia, escoletes i escoles d'adults, sanitat...
- Estructures superiors (comarcals), rebrien les competències donades per les entitats locals , actuant com a interlocutors amb el govern regional.

S'ha de posar de manifest, a més, i per últim, que cap d'aquestes mesures no pretén, ni pot aspirar a aconseguir, frenar la despoblació del món rural o determinades dinàmiques econòmiques, socials i productives que tenen a veure amb molts factors, i molt poderosos. L'única cosa que pretenen és, al menys, igualar el terreny de joc i no agreujar la situació amb unes estructures de govern local ineficaços i incapaços d'actuar per la seua manca de mida o múscul tècnic o financer.